

EKSAMEN

Emnekode: SFBR1203	Emne: Revisjon
Dato: 18. desember 2013	Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 15.00
Hjelpemidler: Ikke kommuniserbar kalkulator (tømt for evt. minne) Norges lover Særtrykk eller samlinger av lover og standarder uten kommentarer. Skattelovsamling (J. Jarøy eller O. Gjems-Onstad)	Faglærer: Jon Andresen
Eksamensoppgaven: Oppgavesettet består av 5 sider inklusiv denne forsiden. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. Oppgavesettet består av 4 oppgaver. Alle oppgavene skal besvares. Begynn på nytt ark for hver oppgave.	
Sensurdato: 20. januar 2014 Karakterene er tilgjengelige for studenter på studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. Følg instruksjoner gitt på: www.hiof.no/studentweb	

EKSAMEN I

REVISJON

i henhold til rammeplan for treårig revisorutdanning
av 1.12.2005

onsdag 18. desember 2013

kl. 09.00 – 15.00

Opgavesettet består av i alt 4 oppgaver på 4 sider, inklusive denne siden og evt. vedlegg.

Tillatte hjelpemidler:

- Revisors håndbok
- Norges lover
- Særtrykk eller samlinger av lover og standarder uten kommentarer
- Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)
- Ikke- kommuniserbar kalkulator (tømt for evt. minne)

Besvarelsen av oppgavene skal i størst mulig grad begrunnes i og inneholde referanse til lover og andre autoritative regelverk.

Hvis det anses nødvendig å ta forutsetninger grunnet ufullstendige eller uklare opplysninger, skal det redegjøres for forutsetningene i besvarelsen.

Begynn på nytt ark for hver oppgave. Besvarelsen skal ikke skrives med blyant.

OPPGAVE 1 (15 %)

Du arbeider som revisormedarbeider i et større revisjonsselskap og er bedt om å utarbeide revisjonsplanen for salgsområdet på en av revisjonskundene.

Spørsmål a)

Redegjør for hvilke påstander knyttet til regnskapselementet salgsinntekter som du vil vektlegge ved utformingen av planen.

Spørsmål b)

Redegjør deretter for hvilken kontrollretning som vil bekrefte (eller avkrefte) disse påstandene på en mest mulig effektiv måte.

OPPGAVE 2 (30 %)

AS Møbelutsalget ("Møbelutsalget") er et selskap som driver møbelforretninger i fire store kjøpesentre i Sør-Norge. Forretningene er organisert som filialer, dvs. at de er ikke egne selskaper. Hver forretning ledes av en butikksjef. Hovedkontoret ligger i Lillehammer, der Møbelutsalget har et stort sentrallager. Hver forretning har lager av de mest kurante salgsvarene.

Møbelutsalget valgte Best Revisjon AS ("BR") som revisor i 2007. BR utpekte registrert revisor Ronald Rolfsen som oppdragsansvarlig revisor, og han har hatt oppdragsansvaret siden. Ronald har bedt deg delta ved planleggingen av revisjonen av 2013-regnskapet.

Tallene i tabellen nedenfor er hentet fra Møbelutsalgets interne styringsrapporter pr. 31. oktober 2013 (tall i 1000 kr., rundet av til nærmeste 500 000). Hovedkontoret står for alt innkjøp av møbler, og ved levering av møbler til forretningene intern faktureres leveransen til inntakskost. Alt salg fra hovedkontoret er internt. Varekost er beregnet som varekjøp i året +/- lagerendring fra 1.1. til 31.10.

Siste vareopptelling fant sted første uke i januar 2013. Lager 31.10. i tabellen er beregnet ut fra kvantum iht. lagerstyringssystemet og siste inntakskost for de ulike artiklene.

Kostnadssted	Lager 31.10.	Salg 1.1.-31.10.	Varekost 1.1.-31.10.
Hovedkontor/sentrallager	110 000	131 000	131 000
Forretning 1	15 000	75 000	45 000
Forretning 2	8 000	42 000	25 500
Forretning 3	7 500	20 000	4 000
Forretning 4	11 000	93 000	56 500
Totalt	151 500	361 000	262 000

Møbelutsalget vil telle alle lagrene ved årsskiftet, og du skal planlegge revisjonshandlinger i forbindelse med varetellingene.

Spørsmål a)

Med utgangspunkt i revisjonsteoretiske betraktninger, redegjør for hensikten med revisors tilstedeværelse på vareopptelling. Referer også til relevante bestemmelser i lovgivningen og/eller revisjonsstandardene.

Møbelutsalget planlegger å telle alle lagrene samme dag. Av ressursmessige årsaker er det ikke mulig for medarbeidere fra BR å være til stede på mer enn tre av opptellingsstedene.

Spørsmål b)

Angi hvilke tre lagre som bør prioriteres mht. tilstedeværelse fra revisor/revisormedarbeidere. Begrunn prioriteringen.

Logistikksjefen ved Møbelutsalgets hovedlager opplyser at det planlegges et stortilt januarsalg i alle forretningene. Store mengder møbler må kjøres ut fra hovedlageret, og det vil også skje forflytning av varer mellom forretningene. Alle varer må være på plass i forretningene like over nyttår, og det er derfor ikke mulig å stenge lagrene mens tellingene pågår. Det gjelder både hovedlageret og alle forretningene.

Spørsmål c)

- Hvilke problemer kan det medføre at det skjer varebevegelser mens opptellingen pågår?
- Hvilke tiltak vil du anbefale at klienten iverksetter ved tellingene for å unngå problemene?
- Hva vil du foreslå at BRs medarbeidere gjør når de er til stede ved opptellingene mht. mulige varebevegelser?

OPPGAVE 3 (35 %)

Oppgaven dreier seg fortsatt om BRs revisjon av Møbelutsalget, jf. forrige oppgave. En ansatt i hver av Møbelutsalgets forretninger fyller ut et salgsoppgjørsskjema hver uke. Butikksjefen kontrollerer salgsoppgjørsskjemaet mot underliggende salgsdokumentasjon og signerer på skjemaet for kontrollen. Salgsoppgjørsskjemaene og underliggende salgsdokumentasjon scannes i butikkene og sendes pr. e-post til hovedkontoret hver uke, der dokumentene skrives ut på papir og benyttes som bilag for bokføring av salgsinntekten. Utskriftene av salgsoppgjørsskjemaene og underliggende salgsdokumentasjon arkiveres i en egen bilagsserie.

Ronald mener at butikksjefenes kontroll av salgsoppgjørsskjemaene er viktig, og han ønsker at det testes at kontrollen er utført. Han foreslår at BR etter årsskiftet tester 13 salgsoppgjørsskjemaer for å se om de er attestert for kontroll av butikksjefene. Det er i alt litt over 200 salgsoppgjørsskjemaer i 2013, det vil si at utvalget vil omfatte ca. 1/16 av alle skjemaene. Ronald mener den enkleste utvelgelsesmetoden vil være å velge et tilfeldig startpunkt mellom 1 og 16 og plukke ut hvert 16. skjema for testing ("tilfeldig startpunkt og fast intervall").

Spørsmål a)

Har du innvendinger mot Ronalds forslag til opplegg for test av den interne kontrollen av salgsoppgjørsskjemaene? Grunngi svaret og referer til relevante bestemmelser i standardene.

Butikksjefenes kontroll av salgsoppgjørsskjemaene testes av en revisjonsmedarbeider (testen er noe modifisert i forhold til Ronalds forslag, jf. forrige spørsmål). Foruten å sjekke at skjemaene er attestert, kontrolleres det at skjemaene stemmer med underliggende salgsdokumentasjon. Testen viser at alle skjemaene i utvalget er attestert, men i fire tilfeller avviker salgssummen på det attesterte skjemaet fra underliggende dokumentasjon. Ingen av avvikene er større enn kr. 5 000. Revisjonsmedarbeideren som utførte testen konkluderte positivt, med begrunnelse at alle skjemaene i utvalget var attestert iht. arbeidsrutinene og at avvikene var uvesentlige.

Spørsmål b)

Er du enig eller uenig i konklusjonen på testen? Redegjør for resonnementene du legger til grunn for svaret.

Forutsett nå at nærmere gransking av utvalget viser at alle de fire salgsoppgjørsskjemaene med avvik stammer fra samme forretning, og at alle skjemaene i utvalget fra de øvrige forretningene er attestert og uten avvik.

Spørsmål c)

Hvordan vil du konkludere på testen i dette tilfellet, og hvordan vil resultatet påvirke revisjonen forøvrig?

Se bort fra forrige spørsmål og forutsett at konklusjonen på testen er negativ, dvs. at den interne kontrollen ikke har vært effektiv gjennom regnskapsåret.

Spørsmål d)

Redegjør for hvilken betydning dette har for revisjonen forøvrig, basert på revisjonsteoretiske betraktninger.

OPPGAVE 4 (20 %)

Du er revisormedarbeider på et revisjonsoppdrag hvor dere har planlagt og gjennomført revisjonen etter en vesentlighetsgrense på kr. 500.000. Revisjonen har avdekket at selskapet dere reviderer ikke har periodisert (inntektsført) salgsinntekter på kr. 275.000. Samtidig har selskapet heller ikke periodisert (kostnadsført) driftskostnader på kr. 250.000.

Dere har tatt opp begge forholdene med ledelsen, men disse mener at det ikke er grunn til å bruke tid på å korrigere regnskapspostene da netto påvirkning på årets resultat bare utgjør kr. 25.000 og at de feil periodiserte beløpene allerede er inntatt i regnskapet i januar påfølgende år.

Spørsmål a)

Redegjør for kommunikasjonsprosessen mellom revisor og ledelsen knyttet til identifisert feilinformasjon og ikke-korrigerede feil.

Spørsmål b)

Redegjør for konsekvensene for revisors beretning og annen rapportering dersom ledelsen opprettholder sitt syn om ikke å korrigere regnskapet for feilinformasjonen.